

Geachte raadsleden, college en aanwezigen op de tribune,

Het zal u vast niet zijn ontgaan dat de gaswinning in onze regio toeneemt en ook de bezorgdheid erover. Menigeen van u zal onlangs de info-avond op 29 mei in het dorpshuis te Wapse hebben bezocht, waarin thematisch werd uitgelegd dat gaswinningsbedrijf Vermilion veel meer gas wil winnen in veld Diever dan in juli 2017 bekend zou zijn.

In juli 2017 stemde de minister er namelijk mee in dat het bedrijf vanaf eind 2015 ruim 1 miljard kuub gas in circa 10 jaar zou gaan winnen in veld Diever. De einddatum van de winning zou circa 2025 zijn. Echter deze hoeveelheid gas is inmiddels al gewonnen, in een driemaal hoger tempo. En niet alleen in veld Diever, maar ook in het naastgelegen veld Vinkega. Daar is inmiddels een bodemdalingskom ontstaan door de gaswinning, waarvan het Staatstoezicht op de Mijnen (het SodM) niet op de hoogte was gesteld door het bedrijf. We hebben een e-mail in ons bezit waarin de toezichthouder het bedrijf sommeert dat zij de gaswinning in Vinkega om deze reden niet mag hervatten omdat het bedrijf anders in overtreding is.

Dus mogen die versnelde winningen zomaar? En leidt dit niet tot hogere risico's ten aanzien van bodembeweging? En zo ja, zijn die risico's dan ook in kaart gebracht? En is het SodM in staat om haar toezichthoudende taak in voldoende mate te kunnen uitvoeren? En moeten er dan voorzorgsmaatregelen worden genomen door inwoners om zich bij voorbaat te kunnen wapenen tegen deze risico's en wat kunnen zij zoal doen? En als er schade is bij welk loket kunnen ze dan afrekenen?

Tegelijkertijd met de gemeente Westerveld heeft Milieudefensie de procedure rond het vigerende instemmingsbesluit uit 2017 voorgelegd aan de rechtbank Den Haag. Tijdens de dagvullende zitting kregen zowel Vermilion als het ministerie zeer kritische vragen voorgelegd. Vermilion bevestigde uiteindelijk dat zij niet alle factoren kan meenemen in de door haar gehanteerde risicoberekeningen. Maar dat het bedrijf goedkeuring heeft van het ministerie om desondanks met deze berekeningsmethodieken te mogen werken. In dat geval blijven risico's dus hetzelfde ongeacht de hoeveelheid gas dat wordt gewonnen of het tempo 'waarin'.

Niet alleen wij vonden dit opzienbarend nieuws maar kennelijk ook de rechtbank. Zij heeft inmiddels een tussenuitspraak gedaan en geoordeeld dat het besluit uit 2017 op belangrijke punten "ontoereikend is gemotiveerd door de minister en als gevolg ervan niet in stand kan blijven". De minister heeft evenwel de geboden mogelijkheid om een herstelpoging te mogen doen, aangenomen, maar het staat niet vast dat deze herstelpoging als voldoende zal worden beoordeeld door de rechtbank. Ik wil de gebreken even kort met u doornemen.

- de rechtbank deelt onze mening dat de onderbouwing van de bodemdalingsprognose gebrekkig is. Het zou zomaar kunnen betekenen dat de minister de bodemdalingsprognose behorend bij de reeds gewonnen gashoeveelheid, moet bijstellen.
- de rechtbank deelt onze mening dat de minister verouderde inzichten ten grondslag heeft gelegd aan zijn conclusie dat de kans op beving en de grootte van de beving klein zijn. Immers in 2017 werd vastgelegd dat sprake is van 'een reële kans op beving' (namelijk 42% kans op beving boven de 2.5 op de schaal van Richter)
Nu uit onderzoek van SodM is gebleken dat versnelde winning 1 op 1 leidt tot verhoogde risico's in veld Groningen, waarom zou dit dan niet voor gaswinning in veld Diever zou gelden? De rechtbank deelt onze mening dat de minister dit niet voldoende heeft onderbouwd.
- de rechtbank deelt onze mening dat het voorschrift van de minister ten aanzien van het proces van schademelding en afhandeling niet duidelijk is. Ik citeer de rechtbank als volgt:

“De rechtbank stelt vast dat in artikel 6 kwalitatieve termen worden gebruikt zonder dat zij van randvoorwaarden worden voorzien, te weten “adequaat onderzoek” en “redelijke termijn”. Gelet hierop is dit voorschrift te onbepaald. Dit klemmt des te meer nu zich in Groningen en dus op relatief geringe afstand van Diever daadwerkelijk schadeveroorzakende bodemschokken hebben voorgedaan ten gevolge van gaswinning. Dat deze gaswinning van een andere orde is wat betreft duur en omvang maakt niet dat in dit geval met een dergelijk voorschrift kan worden volstaan. Ook de komst van een landelijk schadeprotocol en een landelijke schadecommissie leidt niet tot een ander oordeel, aangezien zeker ten tijde van het bestreden besluit nog volstrekt onduidelijk was hoe lang verwezenlijking daarvan op zich zou laten wachten. Naar het oordeel van de rechtbank kan dit gebrek niet worden gepasseerd. De beroepsgrond slaagt”. Aldus de rechtbank Den Haag.

Terwijl de minister bezig is om de gebreken van de huidige winning te motiveren aan de rechtbank, heeft hij in de tussentijd de onbegrijpelijke beslissing genomen om in deze fase te willen instemmen met een extra 1.8 miljard kuub gas. Onbegrijpelijk omdat niet vaststaat dat de rechtbank akkoord zal gaan met de herstellpoging en wat dat zou gaan betekenen voor de verdere gaswinning in het zeer productieve veld Diever.

Volgens het ministerie is de werkwijze geoorloofd omdat het twee verschillende procedures zou betreffen. Alhoewel dit volgens ons nog te bezien valt, staat in ieder geval vast dat in tien jaar tijd veel meer gas zal worden gewonnen dan in 2017 voorgespiegeld. Het bedrijf wist al in 2016, aan de hand van een omstreden langdurige test in dat jaar, dat het veld veel meer gas herbergt dan 1 miljard kuub gas. Dit blijkt uit een advies aan de minister, van TNO uit 2016. Nu de minister aangeeft in zijn ontwerp-besluit dat het nieuwe gasvolume van 1.8 miljard kuub gas wat hem betreft ook versneld mag worden gewonnen, baart dit zorgen.

Bijzonder is dan dat het bedrijf van de minister door mag gaan met iets dat volgens de rechtbank vooralsnog niet mag. Met name omdat de minister in zijn ontwerp-besluit ermee akkoord gaat dat het seismisch risico wordt *verlaagd* in plaats van verhoogd. De minister stelt zich op het standpunt dat er in veld Diever nog geen beving heeft voorgedaan en dat het om deze reden niet waarschijnlijk is dat dit zal gebeuren. Vervolgens wordt uitgelegd dat in de nieuwe rekensom voor de kans op beving belangrijke factoren mogen worden weggelaten, waardoor de uitkomst lager is dan die in 2017. Wij vinden het ongeloofwaardig dat de reële kans op beving in 2017 nu is verlaagd naar een ‘verwaarloosbare kans op beving’. Namelijk van 42% naar nu 19% kans op beving zonder berekening van de mate van beving. Dan is er niet zozeer sprake van nieuwe inzichten, maar doorgaan met gebrekkige rekensommen. Wij zijn zeer benieuwd of de rechtbank deze nieuwe inzichten van de minister deelt.

Dit biedt inwoners in onze gaswinregio vooralsnog onvoldoende zekerheid om bij eventuele schade te kunnen aantonen dat deze door gaswinning is veroorzaakt. Een nulmeting bij aanvang van gaswinning en uitbreiding van het KNMI meetnetwerk met versnellingsmeters en tiltmeters zijn dan ook noodzakelijk. Zeker als de minister deze noodzaak niet wil inzien en de zorgplicht naast zich neerlegt. Dan moeten inwoners het blijkbaar zelf maar uitzoeken.

Wij willen u, raadsleden en college, nogmaals met klem verzoeken hierin een ondersteunende taak te willen nemen. Niet alleen in financieel opzicht, zoals in de aanschaf van bijvoorbeeld tiltmeters, maar ook in het ondernemen van andere stappen. Bijvoorbeeld vervolgstappen ten aanzien van het op 10 mei ter inzage gelegde ontwerp-instemmingsbesluit. We sluiten af met het verzoek dat de gemeente, net als wij, voor 20 juni een Zienswijze zal indienen.

We willen nog onder uw aandacht brengen de prima website van de gemeente waar u ook de tussenuitspraak van de rechtbank kunt vinden.

Wij danken u hartelijk voor uw belangstelling namens Milieudefensie Westerveld.

Alie Eiting en Ton Kramer

Op deze link staat het ontwerp-instemmingsbesluit en alle bijbehorende stukken:
<https://www.nlog.nl/ter-inzage-legging-diever>